

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

20. De Iniunctis pœnitentiis quæstio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

vel in iure, vt si excommunicetur post legitimam appellationem ab eodem, & huiusmodi; vt habes in gl. dicti c. Non ergo communiter se habet excommunicatio ad excommunicationem iustam & iniustam: sed ly iniusta est conditio diminuens ratione excommunicationis: sicut homo non se habet communiter ad hominem verum & pictum. Et propterea non est de natura excommunicationis iudicandum, secundum quod saluatur iniusta, sed simpliciter & absolute, prout est in sua integra ratione & efficacia quam solum significat excommunicatio, proprie & formaliter loquendo, quoniam actus est iudicis dicentis ius. Ad confirmationem dicitur, quod ex sacra Scriptura habetur excommunicatum, priuatum esse spiritualibus bonis & regno cœlorum Matth. 18. Ex eo enim, quod ecclesie fit ut Genitilis priuatur ecclesie suffragiis; sicut Genitilis expers eorum est. ex eo autem quod ligatus est in celo, priuatur bonis soluentibus uincula cœlestia. Habetur quoque idem ex ipsa forma excommunicationis: nam ea quæ extra fiunt ab ecclesia sunt signa eorum quæ sunt intus, si error non interuenit. Et propterea ex hoc ipso, quod ecclesia ab ecclesiastica communione exterius separat significat excommunicando, significat illum ab interna communione ecclesie separari. In cuius signum in primitiua ecclesia etiam sensibilibus potestati demonum excommunicati tradebant, quasi a Christo excisi. Nec est verum quod in primitiua ecclesia sola externa pena excommunicati multabantur, sed ultra internas addebatur externa pena a Diabolo: sicut ultra interna bona in primitiua ecclesia boni uisibilibus uisabantur a Spiritu sancto, Loquente linguis, &c. Nec obstat quod dicitur, Vt spiritus saluus fiat, quoniam spectat ad finem. constat autem quod excommunicatio priuatur etiam suffragiis ecclesie, & relinquit hominem sibi ipsi, ut respiciat, ut spiritus saluus fiat: est enim uelut medicina quædam in capit. quum medicinalis. de ten. excom. li. 6. Augustus, die vigesimo nono Octobris, 1518.

TRACTATUS VIGESIMVS
de iniunctis penitentis vnica quaestione contentus.

QVAESTIO I.

Num penitentia iniuncta a confessore si non impleatur in hac uita, exoluenda sit in alia.

Varitur, utrum penitentia secundum canones imposita a confessore, si non impleatur in hac uita, exoluenda sit in alia uita. Et uidetur quod non: quia nec canones penitentiales, nec sententiæ hominis intelliguntur imponi, nisi in hac uita, ut patet discurrendo. Et confirmatur, quia mortui sunt extra territorium humani iuris: constat autem impune posse non parere extra territorium ius dicenti.

In oppositum enim est cõs ecclesie sententis. Ad euentiam huius sciendum est, quod pena ritè imposita, quæ in hac questione nuncupatur pena canonica duo in se continet. Alterum est id quod pro culpa satisfactione debetur: quoniam nisi poenitens remaneret debitor ad satisfaciendum diuine iustitiæ nulla deberet ei pena imponi. Clauis enim ecclesie sicut non soluunt in ueritate nisi dignos absolutione, ita non ligant secundum rei ueritatem

nisi alligatiõne dignos: sic enim & nõ aliter confessor exhibet se Christi ministrum, utendo clauis potestatis. Vnde ad discernendum dignos ab indignis data est ei altera clauis, scilicet auctoritatis discretiue. Alterum est id quod confessor apponit, quod se habet ad primum sicut determinatum ad indeterminatum, & sicut qualitas ad substantiam, seu accidentale ad substantiale. Nam ad satisfactionem pro peccato, substantialiter exigitur, quod poena sufficienter exoluatur: an autem tali, vel tali poena satisfactio fieri debeat pro indeterminato habet donec a Deo vel homine determinetur puta quod ieiunet, peregrinetur, & huiusmodi. et quoniam possunt etiam he determinationes mutari (vt patet quum imposita poenitentia commutatur, & substantiale debitum satisfactiois, quod erat quasi uelutim priori qualitate poenitentia induit ex commutatione nouam qualitatem puta, si prius erat sub forma orationis, & postea mutatur in formam elemosynæ, idco ut accidentale ad substantiale, & ut determinatio ad determinabile se habet quod apponit a confessore ad id, quod pro peccati satisfactione exoluendum restat. Importat ergo canonica poena, non solas qualitates appositae ab homine secundum canones, nec solam suppositam poenam peccato debitam: sed utrumque. Ita quod inter poenam debitam pro satisfactione peccati simpliciter & absolute & poenam canonicam, hæc est differentia, quod illa primo significatur nulla: secundo autem, hoc est per poenam canonicam, significatur uelutita per determinationes a confessore canonicè appositae.

Quocirca ad propositam quaestionem respondendum cum distinctione est, ut uterque extremus error uideatur. Nam si dicatur, quod poenitens non remanet post hanc uitam obligatus, errabunt multi inferentes ex hoc quod mors absolutè oes a poenis debitis pro peccatis, dummodo hic fuerint impositæ a confessoribus, & acceptatæ, quamuis non exoluerint omnes: hoc enim clare constat esse erroneum. Et rursus si dicatur, quod poenitens remanet obligatus post hanc uitam, errabunt forte aliqui, sumentes ex hoc alterum extremum scilicet, quod mortui tenentur ad ieiunia, peregrinationes, &c. quod est ridiculum.

Dicatur ergo secundum distinctionem iam dictam & probatam, quod poena canonica nõ remanet exoluenda quantum ad qualitatem ab homine appositam, & ex hoc sequitur, quod non teneatur ad ieiunia, & alia huius uitæ, opera mortui. Remanet autem quo ad substantialem poenam & nõ sequitur, quod post mortem tenentur exoluere quod hic non soluerunt. Ratio autem quare remanet quo ad substantiale, est quia satisfactio substantialis erat debita ex ipso peccato, seclusa impositione canonis & sacerdotis, & nunquam est soluta in hac uita. Ex hoc enim conuincitur primo quod aut nunquam exoluetur, & sic peccatum remanebit absque satisfactione (quod est impossibile in his qui saluantur) aut quod exoluetur post hac uitam, quod est uerissimum & a catholica ecclesia confessum conuincitur. secundo, quod non est eadem ratio de remanente post hanc uitam poenitentia sacramentalis quo ad substantiale. & de aliis poenis, vel operationibus impositis a iure humano, vel ab homine puta quod dicamus horas canonicas, quod ieiunemus in Quadragesima & hmoi. Manifesta siquid est diuersitatis ratio, ex hoc quod poenitentia sacramentalis claudit in se poenam debitam simpliciter pro satisfactione peccati, ratione cuius remanet, quia poena simpliciter

Orat. Caiet.

L pliciter

placiter debita peccato, non hic tñ, sed aut hic, aut in futuro exoluenda est, si in patriam celestem ingressus patebit. poena aut & opera alia solummodo presentis uitae exercitationis debitas continet, & ideo cum uita presenti totaliter spirant.

Et per hoc patet responsio tam ad primam obiectionem, quam ad secundam: utraque. n. loquitur de vinculo canonis, quo ad id quod ex solo humano uinculo pender. Poenitentiam autem sacramentalē remanere constat non ex canonis vinculo, sed ex eo q̄ ipsa clauditur poena simpliciter peccato debita hic, aut in futuro, tam hominis, quam canonis arbitrio secluso. Auguste, die 30. Septembris 1518.

TRACTATUS VIGESIMVS PRIMVS
de Sigillo Confessionis unica questione contentus.

Q V A E S T I O I.

Num confessor teneatur occultam seruare deliberationem, confitens se omnino occisurum regem, aut Pontificem summum.

Veritur vtrū confessor teneatur occultam seruare deliberationem confitens se omnino occisurum Regem, aut Pontificem summum.

Vr. n. q̄ non. Tum quia confitens non hēt contritionē, aut attritionē de tali deliberatione, & consequēter nō est occidenda a sacerdote, sicut nec a Deo occultatur. Tū quia peccatum cadens sub sigillo confessionis est commissum, non committendum: cum confessio non sit de futuris. Sed homicidium est fururum; igitur licitum est reuelare vt caueat.

In oppositum autem est autoritas Theologorum in 4. dist. 21. ibi. n. communiter tenet, quod in nullo casu etiam infectionis heresis licet reuelare peccatum in confessione detectum, ut patet in S. Th. Seco. & Petro de Palude.

Hęc q̄o mota est occasionaliter q̄dem pp̄ quendam reuerendissimū dñm Cardinalē, qui hoc peccatum iussit, vt scriberē. cōplecti uē aut̄ propter opinionem Panorm. in c. omnis vtriusque sexus. de penit. & remis. Vnde duo faciendū sunt. Primo fundabitur illius opinio. Secundo confutabitur, ostendēdo quid sentiendum & sic satisfiet obiectis.

Quo ad primum, Panorm. ex quibusdam Innocentii uerbis in eodem c. morus, dixit, quod confessor potest reuelare ne cūeniat tantum malum: dixitque hoc sentire Innocentium: fundatque se sup̄ rationibus in principio adductis. Sed vt melius ueritas eluceat, fundatur opinio ista sic iuxta uerba Innocentii, illa tantum cadunt sub sigillo confessionis, quae a penitente, in quantum penitens est, dicuntur. Sed obstinatio sua ad occidendum, non dicitur ab eo, in quantum est penitens: quia implicat eē obstinatum & impoenitentē respectu eiusdem: ergo. Preterea, ex parte peccati; & idem redit, illa tantum cadunt sub sigillo confessionis: que reuelantur vt occultabilia sacramento confessionis. Sed obstinatio ad futurū homicidium non reuelatur, ut occultabilis per sacramentū: quia implicat proponere, ut absolubile, & ut pertinet ad ergo. Et similiter potest fundari ex parte confessionis. Quia, sad illa tñ se extendit sigillum, ad quae se extendit ministeriū confessoris actū uel potentia: sed ad obstinationē nullo modo se extendit. ergo. Hęc de primo.

F Quo ad Secundum. Ista opinio tripliciter errat, primò à ueritate: ex triplici enim capite ostēditur, talem obstinationem sub sigillo cadere confessionis. Primò, quia eiusdem rationis est confiteri peccatum vt absoluum, & confiteri impedimentum prohibēs absolutionem, vt patet ex eo, quod ad eundem iudicem & in eodem foro spectat nosse utrunque, quid absoluum sit, & an ad sit impedimentum aliquod, aliquin non possit nisi casualiter rectē absolue. Sed obstinatio in peccato, reuelatur & cognoscitur vt impedimentum prohibens absolutionem; ergo eiusdem rationis fori, & iudicis sunt: sed constat peccatū reuelari à penitente ministro Dei, ergo & obstinationem. Et per hoc patet defectus fundamenti opinionis aduersae, quā penitens in quantum penitens non solū dicit ea, quorum penitenti, sed impedimenta ueræ penitentię, & sic dicit se obstinatum. Et similiter nō solum quod proponitur vt occultabile per absolutionem, sed quod apponitur vt impedimentum absolutionis, infra ordinem occultabilium clauditur. Et similiter ad ministeriū confessoris pertinet non solum absolue, sed impedimēta absolutionis cognoscere. Secundo, quia sermones, circūstantia, & uniuersaliter quicquid dictum pandit hoc peccatum commissum & confessum huius persone, cadit sub sigillo confessionis. Sed manifestare homicidium ab hoc committendum, pandit peccatū iam commissum, & cōfessū, & voluntatē, qua deliberauit se homicidii commissurum; ergo cadit sub sigillo confessionis. Et ex hoc ruit secunda rō in principio adducta ex Pan. Non. n. uidit, quod in confessione illius obstinationis reuelantur duo connexa, scilicet commissum propositum, & committendum factum, & quod similiter in reuelatione qua faceret confessor, non solum reuelaret committendum factum, sed commissum propositum. Tertio, quia si obstinatio huiusmodi possit reuelari, ergo quāntum est ex natura sacramenti, nulla obstinatio de mortali caderet sub sigillo confessionis, & tunc ergo non esset Deus uiolati sigilli confessionis, quicumque reuelaret aliquem obstinatum in odio, in luxuria, in superbia, &c. quae sunt manifeste contra communem ecclesie doctrinam. Ergo. Et p̄terea S. T. ubi supra hanc opinionem erroneam reputauit in responsione ad primum.

G Errat secundo à communi Theologorum doctrina in quarto ubi supra, ubi est si aliquis obstinatus in hæresi cum periculo infectionis aliorum confiteretur, occultadus de necessitate sacramenti dicitur. Et rō est, quia confessio immūda nihilominus confessio est sacramentalis, sicut & Baptismus immūdus uerum sacramentum est. Et tātō detestabilior est error iste, quanto, materia hæc theologalis non canonica est, nisi per accidens quia canonis inserta sicut est materia de Trinitate. Errat tertio ab ipso Innocentio, cui hanc imponit opinionem; ut. n. ex plana uerborum Innocentij serie apparet, due ibi distinctiones ponuntur, altera de confessione, altera de sine confitentis. De confessione quidē: quia primo ponit confessio sacramentalis, secundo confessio per modū secreti, scilicet. Dico tibi hoc in penitentiā seu in confessione. De sine autē, quia aut pp̄ partem penitentię suscipiendam, & orationum suffragia & cōsiliū aie suae, aut propter auxilium, uel cōsiliū nō aie, sed ad aia. Et dicit ibidē Innocentius de confessione primo mō pp̄ finē spirituale, q̄ confessor tenet occultare, & q̄ nō placet sibi in suo dicentium, quod nō reuelant vt ministro. Deinde addit de confessione secundo